

Universitätsbibliothek Wuppertal

Flavii Philostrati quae supersunt

Philostratus, Flavius

Turici, 1844

Vorwort

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-5613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-5613)

PRAEFATIO.

Quanti facienda sint Philostrati opera et varietate argumenti et orationis suavitate, non est, quod longius exponam intelligentibus litterarum antiquitatis. Sufficit pauca memorasse: Vita Apollonii per multa tenuit saecula theologos et vera illius aetatis expressione advertit historicos, nec licet cuiquam, qui veterum religionum veterisque artis plasticae cognitionem quaerat, eodem carere libro et Heroico, Imaginibus, Gymnastico; Vitae Sophistarum paene solae nobis describunt rationem et vim eloquentiae, qualis erat primis imperatorum saeculis, Epistolae denique, ut omnia hujus scriptoris, florem artis sophisticae exhibent nondum delapsae in καλλιλεξίαν inanem, sed rerum copia, sententiarum lumine, orationis proprietate splendentis.

Ac sane, ex quo tempore eluxit hic scriptor usque ad Byzantini imperii interitum frequenter a Graecis lectoribus tractabatur, quod apparet ex indice auctorum,¹⁾ qui notum sibi illum esse aut simplici citatione sive allusione aut judicio aliquo aut imitatione prodiderunt: saeculo tertio nominamus Philostratum Juniores et Menandrum rhetorem; quarto Hieroclem, Eusebium, Lactantium, Libanium, Himerium, Heliodorum; quinto Claudianum, Synesium, Syrianum, Eunapium, Hieronymum, Cyrillum, Aeneam Gazaeum, Sidonium Apollinarem, Isidorum Pelusiotam; sexto Sopatrum, Stobaeum, Proclum, Paullum Silentiarium, Hesychium Illustrium; septimo Theophylactum Simocattam; octavo Paullum Diaconum;²⁾ nono Photium et Syncellum; decimo Suidam et Porphyrogenetti epitomatores; undecimo Zonaram, Psellum, Cedrenum, Eudociam, Tzetzas; duodecimo Eustathium et Gregorium Corinthium; tertiodecimo Rhacendytam et Epitomatores Vitt. Soph.; quarto decimo Thomam Magistrum, Nicephorum Gregoram, I. Glycam, M. Planudem, M. Moschopulum, D. Triclinium, anonymum in cod. Coisl. 352;³⁾ quintodecimo M. Eugenium et M. Apostolem; sextodecimo Arsenium et Favorinum; incertis temporibus Metrophanem,⁴⁾ Aristaenetum, Achillem Tatium, Philemonem, Zonaeum, auctorem

¹⁾ cf. Index III, quo continentur et ii scriptores, qui Philostratum expresserunt aut citaverunt, et ii, quos ipse respicit, praeterea ii, quorum locos obiter illustrare aut emendare conati sumus.

²⁾ Hist. Misc. VIII. „Et Apollonius — Pythagoricus philosophus Romae pollebat, ita ut hunc ipso quoque Pythagora Philostratus et alii acrioris fuisse ingenii describant.“

³⁾ Cramer, Anecd. Gr. Paris IV, 312.

⁴⁾ cf. Suid. s. v. Scripsit περί τῶν χαρκτηῶν Πλάτωνος, Ξενοφῶντος, Νικοστράτου, Φιλοστράτου.

Vitae Isaei, grammaticum apud Boissonad. Anecd. II, 358, grammaticum G. Hermanni, scriptorem chronici Alexandrini, scholiastas denique in Homerum, Euripidem, Aristophanem, Platonem, ¹⁾ Theocritum, Lucianum, Aristidem, Hermogenem.

Quod autem tot saeculis multum ille et studiose lectus recentiori aevo minus placuit, editionibus culpam attribuimus, quae omnes verba scriptoris ex pessimis libris descripta habent et ita singulis in paginis omni corruptionum genere depravata. Scriptor, qui tantum operae collocavit in sermonis nitore, sic amittit lectores offensos modo dictionibus barbaris et soloecis, modo tenebris lectionum corruptarum.

Agam nunc de vita et studiis scriptoris eximii et de tota Philostratorum familia. Omnes Lemno insula priscis sacris celebrata ²⁾ oriundi erant, quamobrem miretur aliquis, cur Noster, quoties in V. S. alterius Philostrati aliquanto se junioris mentionem injicit, ³⁾ Lemnium appellet, ⁴⁾ quasi non fuerit ipse Lemnius, aut ab aliis cognominibus illum voluerit distinguere, cujus rei vestigium non apparet. Ego sic opinor: Philostratos hos duo sic sua aetate distingui solitos esse, ut alter *Λήμνιος* diceretur, Noster *Ἀθηναῖος*: vocabatur autem ita, quia, ut narrat Suidas, primum Athenis artem docebat. Ea appellatio invenitur apud Hieroclem et Eusebium, ⁵⁾ qui a Philostrati aetate vix saeculo aberant, quo facile hoc cognomen in hominum memoria perdurabat. Postea, quum Lemni fama, ut videtur, evanescente studiose adhuc legerentur opera Nostri, quem Lemni natum vulgo constabat, et ex ipsius libris liquebat, ⁶⁾ illa alterius appellatio in eum translata est: certe apud Eunapium in prooemio dicitur ὁ *Λήμνιος* et apud Synesium, Dione p. 35, a; quin Insomniis 155, b ne proprio quidem nomine scripto ὁ *Λήμνιος* σοφιστής. ⁷⁾ Patrem habuit Philostratum, Veri filium, cujus libri omnes interierunt — Neronem enim

¹⁾ cf. Gymnastica p. 22.

²⁾ Vide ipsum 325, 8.

³⁾ cf. 269, 30. 272, 26. 273, 13. 274, 25. 275, 4 et Pr. Epp. V, 3.

⁴⁾ Hunc Lemnium plane ignorat Suidas, cujus totum de Philostratis locum huc transcribam: Φιλόστρατος Φιλοστράτου τοῦ καὶ Βήρου Λημνίου σοφιστοῦ καὶ αὐτὸς δευτέρου σοφιστῆς σοφιστεύσας ἐν Ἀθήναις, εἶτα ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Σεβήρου τοῦ βασιλέως καὶ ἕως Φιλίππου. ἔγραψε Μελέτας, ἐπιστολὰς ἐρωτικὰς, Εἰκόνας ἦτοι ἐκφράσεις ἐν βιβλίοις δ', Διαλέξεις, Αἶγας ἢ περὶ αὐλοῦ (librum plane nunc deperditum), Ἀπολλωνίου βίον τοῦ Τυανέως ἐν βιβλίοις ἡ, Ἀγοράν (hunc quoque nunc ignotum), Ἡρωικόν, Βίους σοφιστῶν ἐν βιβλίοις δ', ἐπιγράμματα καὶ ἄλλα τινά. πλὴν πρῶτος ὀφείλει κείσθαι Φιλόστρατος ὁ πρῶτος Λήμνιος υἱὸς Βήρου, πατὴρ δὲ τοῦ δευτέρου Φιλοστράτου σοφιστῆς καὶ αὐτός, σοφιστεύσας ἐν Ἀθήναις γεγονὼς ἐπὶ Νέρωνος (de hoc loco cf. Prooem. Neronis). ἔγραψε λόγους πανηγυρικοὺς πλείστους καὶ λόγους Ἑλευσινιακοὺς δ', Μελέτας, Ζητούμενα παρὰ τοῖς ὁήτορσι, Ῥητορικὰς ἀφορμὰς, περὶ τοῦ ὀνόματος, ἔστι δὲ πρὸς τὸν σοφιστὴν Ἀντίπατρον, περὶ τραγωδίας βιβλία γ'. Γυμναστικόν, ἔστι δὲ περὶ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπιτελουμένων, Λιθογνομικόν, Πρωτεύα, Κύνα ἢ Σοφιστήν, Νέρωνα, Θεατὴν, τραγωδίας μγ' καὶ κωμωδίας ιδ', καὶ ἕτερα πλείστα καὶ λόγον ἄξια. Φιλόστρατος Νερβιανοῦ ἀδελφόπαιδος (male corrigebat Meursius ἀδελφόπαις) Φιλοστράτου τοῦ δευτέρου, Λήμνιος καὶ αὐτὸς σοφιστῆς καὶ παιδεύσας ἐν Ἀθήναις, τελευτήσας δὲ καὶ ταφείς ἐν Λήμνῳ ἀκουστής τε καὶ γαμβρὸς γεγονὼς τοῦ δευτέρου Φιλοστράτου. ἔγραψεν Εἰκόνας, Παναθηναϊκόν, Τρωικόν, Παράφρασιν τῆς Ὀμήρου ἀσπίδος (est decimum caput Imaginum), Μελέτας ε'. τινὲς δὲ καὶ τοὺς τῶν σοφιστῶν Βίους ἐπ' αὐτὸν ἀναφέρουσιν. Eorum errorem jam Olearius coarguit, Praef. III — VII. cf. quae scripsi in Praef. ad V. S. ed. pecul. XXVII, sq.

⁵⁾ cf. p. 430 ed. Ol.

⁶⁾ cf. 124, 17. 363, 12. Libenter commemorat patriam, vide 249, 14. 306, 9. 325, 4. 338, 9.

⁷⁾ Flavium nominat semetipse in Dedicatione Vitt. Soph. 201, atque inde Tzetza Posthom. 503 appellationem eandem duxit.

et Γυμναστικὸν a Suida illi adscriptos Nostro esse tribuendos alibi ¹⁾ docui — ἀδελφόπαιδα Nervianum, cui filiam suam in matrimonium dedit; inde natus est Philostratus Junior, auctor libelli imaginum, quem conscribens μητροπάτορος, ut ipsius verbo utar, vestigia legit. Non igitur audiendus Suidas, quum eum dicit ἀκουστὴν καὶ γαμβρὸν τοῦ δευτέρου Φιλοστράτου h. e. Nostri.

A nepote revertamur ad avum. Is arti suae operam dedit in scholis Procli ²⁾ Antipatri ³⁾ et Hippodromi. ⁴⁾ Quem criticae magistrum habuerit, non constat; patrem suspicor, quem grammatica tractasse conjicias ex indice librorum apud Suidam. ⁵⁾ Videntur autem tirones, antequam in ipsam rhetoricam et sophisticam incumberent, criticis exercitationibus ad usum puri sermonis duci fuisse soliti, quibus etiam postea non abstinuisse credibile: ita Herodes ex Munatii et Theagenis lectionibus profecerat, ⁶⁾ Aristides ex Alexandri Cotyaeensis, ⁷⁾ ex paternis Pollux ⁸⁾ et Aspasius. ⁹⁾ In iis auctores optimi ¹⁰⁾ recitabantur et explicabantur quaestionibus propositis solutisque, ¹¹⁾ vocabulorum quoque inde capiebatur delectus, ut discipuli probato dicendi genere uti assuescerent. ¹²⁾ Rhetorum autem schola sic erat adornata: primum probationes et reprobationes ac ceterorum progymnasmatum exempla, quae magister conscripsisset, ediscebantur a pueris; ¹³⁾ tum ipsi periculum scriptionis faciebant magistro ordinem capitum, etiam digressiones et locos communes praecipiente. Eum in modum exercitatis progredi licebat ad totius orationis inventionem et compositionem, στάσεων norma adhibita. Haec omnia complectebatur τὸ περὶ τὴν τέχνην ἀκριβές, ¹⁴⁾ quo pertractato aliquis ad forum adspirare iudicialeque poterat experiri eloquentiam, quam artem facilem dicit Noster. ¹⁵⁾ Longe enim amplior ac nonnisi summo studio consequenda fuit ea, quae veterum praestantiam repraesentare conabatur exprimendis illustribus personis antiquis perfecta morum et affectuum imitatione, ¹⁶⁾ quam ut assequerentur, plurimum curae in ἐρμηνείαν conferebant, ¹⁷⁾ non illam, quae in scholis criticorum discebatur,

¹⁾ cf. Pr. Ner. et Praef. ad Gymn. ed. pec. X.

²⁾ 262, 27.

³⁾ 265, 7.

⁴⁾ 269, 19.

⁵⁾ cf. not. 4 superioris paginae.

⁶⁾ 243, 32.

⁷⁾ cf. collecta Lehrsio Quaest. epic. 8 — 16.

⁸⁾ 257, 29.

⁹⁾ 274, 17.

¹⁰⁾ οἱ ἐλλόγμοι. 254, 9.

¹¹⁾ Plura dabit Lehrs l. c. p. 14.

¹²⁾ Ante omnia oportebat sophistam pure loqui, εὖ διαλέγεσθαι, cf. 252, 22 et 238, 13, 15. Exemplum ineredi declamatoris vide 232, 17.

¹³⁾ Auctor hujus rationis est Theo., I, 168 ed. Walz. p. 27 sqq. ed. Finckh.

¹⁴⁾ 265, 6. Aristides praedicatur fuisse τεχνικώτατος σοφιστῶν καὶ πολὺς ἐν θεωρήμασι (254, 9), at ob hoc ipsum studium nunquam ad facultatem τοῦ σχεδιάζειν pervenisse; item Celer ὁ τεχνογράφος impar μελέτη exhibetur 224, 13.

¹⁵⁾ 127, 15. Cohaeat jurisprudentia, quam et Liban. parvi facit I, 214.

¹⁶⁾ Id erat ὑποκρίνεσθαι 224, 25, τὸ ἡθικόν, 246, 9, τὸ παθητικόν. 244, 12.

¹⁷⁾ cf. etiam Liban. III, 438.

recto vocabulorum usu contentam, nec eam, quae a rhetoribus tradebatur secundum artis leges compositam,¹⁾ sed quae infinitam varietatem rerum et sensuum effingeret,²⁾ quae non solum oratorum vim aemularetur,³⁾ sed tragicam quoque magniloquentiam et commotionem,⁴⁾ comicam festivitatem et hilaritatem redderet, non ex poetis tantum ductam, verum ex sagaci humanae mentis observatione.⁵⁾ Haec praestantia requirebatur⁶⁾ ad scribendam μελέτην,⁷⁾ non minus laboris ad agendam, quo in negotio oratoris et histrionis virtutes conjungi oportebat.⁸⁾ Ea est ἡ σκηρὴ τοῦ σοφιστοῦ (230, 18). Memoriae multa fuisse videntur et molesta exercitia;⁹⁾ vox formabatur ad tantam flexibilitatem, ut vel organa superaret,¹⁰⁾ actio denique non stataria tantum, sed saepissime etiam motoria erat.¹¹⁾ Vides, quantae fuerit μελέτη exercitationis, praesertim si ex tempore erat dicendum,¹²⁾ quod in ἐπιδείξειν a sophistis expectabatur,¹³⁾ nec mirum, scholam auditores magnam diei partem¹⁴⁾ occupatos tenuisse plures per annos, donec ad illam ἔξιον pervenirent. Ea institutio vocatur ἀκρόασις,¹⁵⁾ συνουσία,¹⁶⁾ σπουδή,¹⁷⁾ discipuli

¹⁾ Ejus praecepta quaedam tradit Theo l. c. inter alia monens: ἐπιμελητέον δὲ καὶ τῆς συνθέσεως τῶν ὀνομάτων πάντα διδάσκοντα, ἐξ ὧν διαφεύξονται τὸ κακῶς συντιθέναι καὶ μάλιστα δὲ τὴν ἑμμετρον καὶ ἑνρhythmon λέξιν — περιέχεσθαι δεῖ οὐδὲν ἥττον καὶ τῆς εὐπρεπείας, ὥστε μὴ ἐν τοῦ εὐθέως γυμνῶσαι τὰ αἰσχροτά, περιεσταλμένως δὲ ἀπαγγέλλειν κτλ. Contra illa vide peccantes 262, 14, 22. 263, 29.

²⁾ Propterea magnum erat sophistae nomen cf. 273, 9, etiam 224, 13. 269, 28.

³⁾ 232, 32 laudatur in Polemone τὸ Δημοσθενικὸν τῆς γνώμης, vide et 225, 20. Herodi acclamabatur Olympiae: εἰς, ὡς Δημοσθένους, 231, 11, alias audiebat εἰς τῶν δέκα, 244, 7. Inde explicabis locum Libanii I, 179 a Reiscio non intellectum, ubi saepe Demostheni et Platoni se ab auditoribus comparatum esse narrat.

⁴⁾ Studia tragicorum habes 221, 5. 244, 13. 257, 2. 271, 9. Deteriores sophistae solebant μονορίας ἀπομυκνύναι καὶ θρήνους ὑποκειμένους, 246, 11.

⁵⁾ Herodi tribuitur 244, 2 κωμικὴ εὐγλωττία οὐκ ἐπέσκατος, ἀλλ' ἐν τῶν πραγμάτων. Apud Achill. Tat. VIII, 9 orator, qui Clitophontis caussam agit, τὴν Ἀριστοφάνους ἐξηλικῶς κωμωδίαν dicitur.

⁶⁾ 244, 13. Progymnasmata μελέτης fuerunt maxime προσωποποιία, tum ἐκφρασις, θέσις, χρεία, σύγκρισις quae genera optime illustrantur a Theone c. 5, 9, 10, 11, 12.

⁷⁾ Ab argumento μελέται appellantur etiam ὑποθέσεις; quae apud iudices agi finguntur, ἀγῶνες sunt, iique ἡθικοί, λογικοί, νομικοί (223, 10), aut κατηγορίαι sive ἐπιφοραὶ (246, 8) et ἀπολογίαι, in quibus excellebant αἱ ἐσχηματισμέναι ὑποθέσεις, cf. 233, 4, 14. 246, 8. 265, 27. Ἀγῶσι opponuntur αἱ σοφιστικαὶ ὑποθέσεις, cujus exemplum ductum ex genere deliberativo vide 256, 5; eadem fere est distinctio λόγων δικανικῶν et σοφιστικῶν, 246, 9; compluresque sophistae erant iidem et causidici: Niceta, Lollianus, Scopelianus, Polemo, Theodotus, Ptolemaeus, Damianus, Quirinus, Heliodorus.

⁸⁾ cf. 247, 28, et Welcker, Gr. Trag. p. 1289.

⁹⁾ cf. locum a G. Bernhardio (Grundriss der Gr. Litt. I, 430) male explicatum 232, 4.

¹⁰⁾ 230, 22. 248, 25. 256, 14. Invenimus μελέτας ξὺν ᾧδῃ ποιούμενας 218, 7. cf. 208, 12. 256, 15. Quin Varus Laodiceus cantilenas edebat, αἷς καὶ τις ὑπορχήσαιο τῶν ἀσελγεστέρων, 271, 18.

¹¹⁾ Exempla vide 221, 26. 230, 23. 270, 27.

¹²⁾ De Polemone narrat Herodes: ὅτε ἀποτορνέοι περίοδον, τὸ ἐπὶ πάσιν αὐτῆς κῶλον σὺν μειδιάματι φέρειν ἐνδεικνύμενον πολὺ τὸ ἀλύπως φράζειν (230, 24).

¹³⁾ Orationis extemporaneae praemia erant auditorum et discipulorum clamores ac plausus, cf. 249, 1. 253, 13. 268, 4. 269, 13. Lib. I, 179; deinde civitatum et principum favor, quo ad summa munera evehebantur, cf. vitas Scopeliani, Polemonis, Herodis, Alexandri, Antipatri, Heliodori.

¹⁴⁾ 268, 3.

¹⁵⁾ 263, 19. ὁ μισθὸς τῆς ἀκρόασεως commemoratur 225, 19.

¹⁶⁾ 263, 20.

¹⁷⁾ 255, 10. 268, 3. Herodes suis discipulis auctor erat μηδὲ τὸν τοῦ πότου καιρὸν ἀνέναι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ἐπισπουδάζειν τῷ οἴνῳ (254, 21). Ab iis βασιλεὺς τῶν λόγων vocabatur, cf. 254, 28. 261, 1.

ἀκροαταὶ¹⁾ sive γνώριμοι,²⁾ ac si in docenda juventute magister se continebat, διδασκαλικαὶ erant συνουσίαι,³⁾ si exempla orationum ipse exhibebat, μελετηραὶ.⁴⁾ Tales deinde μελέται ipsi componebant et agebant discipuli, patente iis, unde materiam peterent, bibliotheca magistri,⁵⁾ relictoque satis longo intervallo, dum meditata memoriae mandassent. Ipsi doctores multi diuturno usu eo pervenerant, ut aut statim aut perexiguo temporis articulo propositam ὑπόθεσιν agerent, nec ulla mora cupidam coronam detinerent.⁶⁾ Exempla sint Scopelianus, Marcus, Polemo, Herodes, Alexander, Hippodromus. Ea facultas ne sibi periret, et apud discipulos quotidie declamabant et privatim se exercebant soli,⁷⁾ Herodes vero Atticus praeter publicam scholam domesticam quoque instituerat, quam Κλεψύδραν s. Κλεψύδριον appellabat, in quam praestantissimos τῶν Ἑλλήνων — id enim discipulis indebat nomen — seligeret; ibi nullus erat auditorum plausus, ipse μόνου γεγονώς τοῦ λέγειν.⁸⁾ Praeter declamationem aliud fuit genus orationis sophisticae, quod non historicis uteretur argumentis,⁹⁾ sed veterum sophistarum more ex philosophia peteret;¹⁰⁾ διάλεξιν, dissertationem, vocabant¹¹⁾. Idem nomen etiam prooemii erat, a quo sophistae ἐπιδείξεις auspicabantur auditorum benevolentiam laudanda urbe, in quam venissent, captantes;¹²⁾ interdum etiam singulorum hominum, maxime ὁμοτέχων, laudem praedicabant.¹³⁾

Διαλέξεις tales Noster saepius describit in V. S. Philosophas ediderunt Marcus, Herodes, Alexander, Philager, Pollux, Hippodromus.¹⁴⁾ Etiam Philostratus, teste Suida, Διαλέξεων νο-

¹⁾ 250, 26.

²⁾ 226, 19. cf. Index I, s. v. — Quin πατέρα appellavit Herodes Favorinum 207, 17, et postea Polemonem, 230, 12, qui et ipse Timocratem πατέρα τῆς ἑαυτοῦ γλώττης profitebatur. Interdum παιδεύειν dicuntur sophistae, ut 231, 19. 269, 18. 270, 7.

³⁾ 225, 30.

⁴⁾ 225, 30. Inveniuntur etiam scriptarum orationum recitationes. 265, 7. — Orationes publice habitae excipiebantur a tachygraphis atque sic, ignaro interdum auctore, edebantur, cf. 251, 18; quae privatim declamaverat magister, discipuli memoria complexi reddere tentabant, vide 223, 25, et Liban. I, 200, ubi scribe: ἦν τε αὐτοῖς ἐν ἔργον τὰ εἰρημένα ἀπαγγέλλειν μέχρι τριῶν ἢ καὶ τεττάρων ἡμερῶν οἵκοι τε πρὸς τοὺς πατέρας καὶ πολὺ πλεον ἐνθάδε (in schola). Inde nata magna lectionis varietate dicebantur ἐσπερατολογησθαι illae declamationes 224, 4.

⁵⁾ 263, 28. ἦν δὲ αὐτῷ (Proclo) καὶ θήκη βιβλίων ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὧν μετὴν τοῖς ἐνυλλεγομένοις ἐς τὸ πλήρωμα τῆς ἀκροάσεως. Herodes Atticus in eum usum ediderat ἐγγειρίδια καὶ καίρια τὴν ἀρχαίαν πολυμαθίαν ἐν βραχεὶ ἀπηνθισμένα. cf. 244, 14.

⁶⁾ Ut 221, 20. 227, 2. 230, 21. 244, 12. 247, 30. 267, 4. 270, 28. Auditorum erat προβάλλειν sive διδόναι ὑπόθεσιν, sophistae αἰτεῖν. 226, 26. Proposito argumento ἐπισκοπεῖτο, cf. 221, 19. 223, 17. 230, 21. Si plures propositae erant, una eligebatur: ἡ νενικηκυῖα ὑπόθεσις, 247, 29. Ad ἀκρόασιν incolae invitabantur τῇ ἐπαγγελίᾳ αὐτοσχεδίων λόγων. 247, 19. 225, 3.

⁷⁾ 226, 20.

⁸⁾ 254, 18. 258, 25.

⁹⁾ 202, 19.

¹⁰⁾ 202, 15. 263, 22.

¹¹⁾ Θετικά ὑποθέσεις 250, 6 vocantur, cf. τὰ θετικά τῶν χωρίων. 273, 23.

¹²⁾ 229, 10. 247, 26. 251, 17. 255, 6. Hujus generis sunt quaedam Lucianea, ut de Dipsadibus, Scytha, Herodotus, Zeuxis, Harmonides; quamobrem errant, qui Lucianum plane sophistarum cyclo eximunt.

¹³⁾ 227, 1. 230, 17. 248, 3. Libanius quoque suppeditat exempla, ut I, 121. Ep. 1001. Nonnunquam etiam reprehendebant rivales, cf. 259, 8.

¹⁴⁾ cf. Ind. II. s. v. διάλεξις.

lumen emiserat, quod periit, nec supersunt ejus *Μελέται*, in quibus verisimile pressius secutum fuisse quam in superstitibus libris artis praecepta.¹⁾ Neque dubitamus, quin priore aetate, qua degebat Athenis, plane sophistam se gesserit²⁾ docendo, declamando, ἐπιδείξεων causa peregrinando. Ad scholasticam institutionem videntur pertinuisse et *Μελέται* et *Διαλέξεις*, quo utroque genere cumulat quodammodo professio sophistarum;³⁾ eodem rettulit, quod ab ipso accipimus, *Εἰκόνας*, imaginum descriptiones, quas non eo consilio edidit, ut ipsi pictores aut artis pictoriae amatores inde doctiores evaderent, sed ut juvenes cognoscerent probatam elocutionem.⁴⁾ *Ἐπιστολάς* non minus inservisse dixerim studiosis sophisticae, quum ibi varia orationis σχήματα proponat exemplisque ostendat artificium easdem sententias identidem novo cultu et ornatu repetendi, in quo vel maxime laus sophistarum apud vulgum sita erat.⁵⁾ Haec igitur opera scholae potissimum destinata fuere, quae praepararent juventutem litterarum studiosam ad usurpandas omnes illas artes, quibus perfectus sophista, qualem supra descripsimus, evaderet.

At in hac restauratione antiquitatis, quae vi et splendore orationis efficitur, non substitit. Sensisse videtur, frustra suscitari pristinae eloquentiae formam,⁶⁾ nisi rediret popularibus antiquus vigor,⁷⁾ qui tam praeclara in omnibus artium generibus olim protulerat. Propterea operam navabat revocandis iis virtutibus et studiis, quae admirandam fecerant illam antiquitatem. Suspicio, eo spectasse *Διαλέξεις*, etsi formam earum didacticam fuisse supra conjecerim.⁸⁾ *Ἡρωικὸς* certe huc pertinet, in quo exempla summae virtutis et sapientiae proponit Achillem et Palamedem. In Apollonianis docet, quousque evehi possit homo insigni castitate et innocentia diis carus.⁹⁾ Hic autem Apollonius ubique veterum vestigiis insistit, Pythagorae, Empedoclis, Socratis, etiam poetas et oratores interdum respiciens, dum Athenienses et Spartanos, Smyrnaeos et Ephesios atque adeo omnes Graecos per totum orbem terrarum dispersos ad pristinam dignitatem erigit, ubique eo tendens, ut popularibus restituat amissum decus, veterem pietatem, ingenuitatem, liberalitatem, patriae caritatem. Hinc repete, quod Philostratus tam acerbè vituperat Vespasianum, qui eripisset denuo Graecis libertatem nupera Nerone redditam, qua concessa laete,

¹⁾ Pro exemplo talis μελέτης possit haberi Apollonii oratio ad Domitianum in V. A. 153, 9. sqq.

²⁾ cf. Pr. Im. V. Athenis collegam habuit Apsinem, vide Suid. s. v. et 275, 13; adversarius utrique fuit Fronto, cf. Suid. s. v. Φρόντων. Eum fortasse petit verbis 245, 4.

³⁾ Ita tamen, ut magis a μελετῶν quam a διαλέξεων compositione sophista commendaretur. Vide 219, 24. 232, 23. 245, 21. 246, 5.

⁴⁾ cf. praeter ipsius verba, Im. 379, 18. Jacobsii Praef. XIX.

⁵⁾ 248, 8. 271, 5.

⁶⁾ Contemptus quidam artis rhetoricae deprehenditur 77, 13. 152, 33. 169, 24.

⁷⁾ Eo rettulerim locos ut 73, 12. 74, 11. 76, 17.

⁸⁾ Si fuere, quod verisimillimum videtur, *Διαλέξεις*, in quibus docebat τοὺς μὴ μαλακῶς αὐτοῖς ὁμιλοῦντας, ὅτι τὸν ἀτεχνῶς ἄνδρα μῆτε μεταστήσει τι, μῆτε δουλώσεται (126, 29).

⁹⁾ cf. 61, 3. 81, 25. 84, 35. 101, 8. 112, 9. 125, 35. 132, 31. 146, 27. 152, 27. 159, 3. 30. 165, 12. 170, 31. 172, 15, 31.

si ipsum audis, revixerat populus.¹⁾ In Gymnastico denique studebat sanio rem hujus artis usum et rationem restituere, ut inde recrearentur vires adolescentium.²⁾ Honesta certe consilia, nec minus eo laudabilia, quod enervatum saeculum egregii viri conatibus parum respondit!

Quando a Julia Domna Septimii Severi uxore in doctum illud rhetorum philosophorum et geometrarum receptus sit contubernium,³⁾ accurate definiri nequit; hoc constat, in illius comitatu multas orbis terrarum partes obiisse, ut Syriam⁴⁾ et Celticam.⁵⁾ Quasi quadragesimum annum attigerat, cum ab Augusta Vitam Apollonii conscribere jussus est. Antipatri enim discipulus fuerit oportet ante annum CXC VII, quo ille ab imperatore Severo ad προστασίαν τῶν ἐπιστολῶν delectus necessario omisit scholas suas, absolvit autem illum librum jam defuncta Julia, h. e. post annum CCXVII, alioquin ei opus dedicasset, ejus conscriptionem ipsa postulaverat.⁶⁾ Verisimile habeo, tali operi jam antea se parem et aptum amplissimae feminae probasse edendo Heroico, in quo, ni fallor, Caracallae gratiam aucupatus erat.⁷⁾ Post Juliae obitum Romam non videtur reliquisse, certe ibi mortuus est senex imperatoris Philippi aetate, si fides Suidae.

Stilum hujus scriptoris bene adumbravit Photius cod. 241, (p. 231, ed. B.) his verbis: οὗτος δ' ὁ Φιλόστρατος ἀπαγγελία μὲν κέχρηται γλυκεία καὶ ποικιλωτάτη καὶ λέξεσιν ἐμπρεπούσαις φράσει τοιαύτῃ, συντάξεσι μέντοιγε τοιαύταις, οἷας οὐκ ἂν τις ἄλλος ἐς τὸ συγγράφειν τεταγμένος, δοκοῦσι γὰρ πως ἀσυνταξίαις μᾶλλον ἰοικέναι ἢ συντάξεως ὁτιοῦν μετέχειν. οὗτος δ' ἴσμεν ὁ ἀνὴρ ὡς πολυμαθέστατος ὢν οὐκ ἂν διαμαρτία τοῦ ὀρθοῦ εἰς ταύτην ἐξηγήθη τὴν ἰδιότροπον τῶν συντάξεων καινοτομίαν, ἀλλ' αἱ τισι τῶν ἀρχαιοτέρων σπανιάκις ἴσως εἴρηται, τούτοις οὗτος εἰς κόρον ἀπεχρήσατο πεπαρορησιασμένην αὐτῶν τὴν χρῆσιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ οὐδὲ εἰς μάτην, ἀλλὰ τοῦ ἡδέος χάριν· ἔχουσι γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν λόγων τὸ ἐπαγωγὸν καὶ ἐπαφρόδιτον. Idem cod. 44. ἔστι δὲ τὴν φράσιν σαφὴς ἐπὶ χάρις τε καὶ ἀφοριστικὸς καὶ βρῦον γλυκύτητος καὶ τῷ ἀρχαϊσμῷ καὶ ταῖς καινοπρεπεστέραις τῶν συντάξεων ἐμφιλοτιμούμενος. Eae ἀσυνταξίαι efficiuntur laxitate quadam structurae aut brevitate aut novitate. Laxis constructionibus adsignamus⁸⁾ nominativos pendentes, qui modo partitivi⁹⁾ modo absoluti¹⁰⁾ genitivi, modo aliorum casuum vicem sustinent,¹¹⁾ modo indicem sequentium praemittunt;¹²⁾ nominati-

¹⁾ 103, 22.

²⁾ Ait 16, 4: τούτοις ἐπόμενοι σοφίαν τὴν γυμναστικὴν ἐνδειξόμεθα καὶ τοὺς ἀθλητὰς ἐπιρρώσομεν καὶ ἀνηβήσει τὰ στάδια ὑπὸ τοῦ ἐν γυμναζέειν. Ibid. 4, 6, cf. disertam veteris athleticae laudem.

³⁾ 3, 2. 272, 13.

⁴⁾ Si huc referre licet 201, 3.

⁵⁾ 274, 3. Ipse de se affirmat, τῆς γῆς, ὁπόση ἐστίν, ἐπελθεῖν πλείστην. 173, 5.

⁶⁾ cf. Pr. V. Ap. V, 1.

⁷⁾ Prooem. Her. III.

⁸⁾ Ea potissimum exempla apponam. de quibus aut a librariis aut a VV. DD. dubitatum est.

⁹⁾ 402, 1.

¹⁰⁾ Hoc genus vehementer reprehenditur a Glyca ed. A. Jahn. p. 54 ad 382, 13; tractatur a Benti. apud Jac. Praef. ad Imag. LI. sqq.

¹¹⁾ cf. 285, 29 eundem Glycam l. c. et correctionem codicum.

¹²⁾ 216, 11 est λόγων in μ, ν, et 391, 13 legitur ἐν γλάνῳ δὲ τῷ τῆς θαλάττης ἀνθεῖ τὰ τῶν ἰχθύων χρώ-

vum cum infinitivo pro accusativo positum; ¹⁾ infinitivum particulis *εἰ*, *ἐπεὶ*, *ὅτι*, *ὅτε*, aliis junctum; ²⁾ enuntiata explicativa particula *καὶ* prioribus annexa; ³⁾ homonyma per figuram *ἐν διὰ δυοῖν* composita; ⁴⁾ multaque alia, quibus gratae negligentiae species conciliatur orationi; e. c. conjungendorum in enumeratione sejunctio. ⁵⁾ Contraria est ei laxitati brevis aenigmatica, ut quum omisso verbo decurtatur enuntiatum ac nomen tantum ponitur cum particulis *ὥς*, *ὅτε*, *μή*, aliis. ⁶⁾ Nova ista sunt, si paucissima apud veteres scriptores exempla excipias et ipsa; praeterea tam multae *καινοπρεπείας* species hic inveniuntur, ut aegre iis enarrandis modum ponas; itaque subsistam in frequentioribus aut abstrusioribus, cujus generis sunt diversi numeri ad idem subjectum relati; ⁷⁾ cum concretis abstracta diversis numeris composita; ⁸⁾ nominativi cum accusativis mixti; ⁹⁾ indicativus pro infinitivo insertus; ¹⁰⁾ substantivum usurpatum, ubi per constructionem nonnisi verbum expectatur; ¹¹⁾ transitus ex oratione recta in obliquam; ¹²⁾ modorum enallage; ¹³⁾ plurimorum denique vocabulorum simplicium et compositorum inusitata conformatio, notio, constructio, quae singula demonstrat Index I.¹⁴⁾ Noli tamen propterea contendere scriptorem vitiosa usum esse oratione, ¹⁵⁾ siquidem illa in tali auctore non vitia sunt, sed anomaliae de industria usurpatae, quo referemus etiam ionicae dialecti quaedam formae.¹⁶⁾ Ubi enim abstinet ab istis sophisticae orationis ¹⁷⁾ pigmentis, laudabilis ejus

κατὰ μέλανες μὲν οἱ ἄνω δοκοῦσιν, ἦτον δὲ οἱ ἐφεξῆς κτλ. Ibi Heynius Op. V, 50 corrigebat ἀνθεῖ, Jacobsius inserebat ἀθρεῖ post ἀνθεῖ.

¹⁾ 217, 19 delebat quidam ὁ Ροῦφος, cui centum alia ejusmodi exempla mutanda erant, ut quinque in una pagina 172. Ea anomalia est in quibusdam codd. sublata 24, 6 et ab Oleario 48, 22.

²⁾ 48, 13. Jac. scribebat εἰ μὲν καὶ ἄλλαι ἐν τῷ ὄχθρ. cf. 86, 26.

³⁾ 92, 25 μετὰ γὰρ τὸ Νέρωνος βαλανεῖον καὶ ἂ ἐπ' αὐτῷ εἶπε verba καὶ — εἶπε A. Jahnio Symbol. 125 valde erant de interpolatione suspecta. Idem non offendit in 252, 20, ubi ox. ex corr. sec. m. αἰτίαν habet pro ἰδέαν. In 77, 7 Jac. vellet τὸ διεῖρον τῶν δακτύλων καὶ μήπω διεστῶς, in 387, 16 frustra uncus apposit. Librarii nonnulli peccavere 301, 7.

⁴⁾ cf. locum a me in priore V. S. editione perperam explicatum 270, 11, et 131, 24.

⁵⁾ Sic subducit se Noster correctioni, quam Geelius proposuit, 118, 2. cf. 208, 11. 256, 14.

⁶⁾ Vide tentata Jacobsio 121, 16. 430, 15.

⁷⁾ Talis est locus, quem solus π incorruptum servavit 73, 24.

⁸⁾ Ut 155, 2. Male igitur Ol. ibid. 5 reposuit: ἔστι τι, ὃ βασιλεῦ, ψευδόσοφόν τε καὶ ἀγέρον.

⁹⁾ Mira illa compositio 414, 10 vetat nos cum Jacobsio 427 θύρας corrigere.

¹⁰⁾ 144, 30. Wakefield, Silv. 4, p. 193 correxit εἰπεῖν. cf. ibi Boissonadi notam.

¹¹⁾ 27, 4. καὶ μὴ αἰεὶ ἢ μάλιστα (pro τὸ μὴ αἰεὶ μαστίζειν) σοφοῦ ἔμοιγε δοκεῖ ἰππέως, ibique vide Schol.

¹²⁾ Itaque noui opus correctione 115, 22 ἐπαντλήσαμι. cf. 168, 11. 273, 17.

¹³⁾ Qui 226, 2 τγγάνοι mutant, videant, quid faciant altero loco 219, 4. Ejus rei ignorance laborabat adhuc 392, 2.

¹⁴⁾ Ibi vocabula rhetorica significavi †; quibus apposui *, aut solus iis utitur Philostratus aut nova notione sive constructione, aut si quis alius in lexicis laudatur scriptor, inferioris aetatis est. Sic βαννύσιος habet Parisina ed. Thesauri Stephaniani solum ex Theod. Acroas. καταλύω = morior, ex Greg. Naz., κισσηρεφής ex Suida, μακροήμερος ex Eustath.

¹⁵⁾ Wachleri haec, ut exemplo utar, sententia in Historia litterarum universali, ubi de Nostro agit.

¹⁶⁾ 9, 34. 33, 18. 252, 26

¹⁷⁾ Eam decent oxymora et paradoxologiae, quales vide 67, 15, 29. 68, 2. 70, 17. 88, 6. 110, 24. 136, 6. 156, 29, ne plura cumulem.

sermo est accurato verborum delectu elegantique compositione, ac quantum huic diligentiae tribuerit, ex multis locis V. S. apparet. ¹⁾ Ignosci poterat illi errori, dum in editionibus innumera exempla oblitteratae non solum proprietatis, sed puritatis quoque inveniebantur nondum ex praeclaris codicibus correctae. ²⁾ Scriptores primarios bene noverat ³⁾ et ita in succum et sanguinem, quod ajunt, verterat, ut suus tamen maneret, ac, quod ipse de Dione praedicat, *προσῆλθ' ἐν τῷ ἑαυτοῦ ἴδιον* recte dicatur. Ex oratoribus amabat Critiam, Isocratem, Demosthenem, magisque etiam hoc Aeschinem, ⁴⁾ ex historicis Herodotum, Thucydidem, Xenophontem, minus Ephorum et Theopompum; ⁵⁾ philosophos praeter Platonem parum videtur curavisse; ex poetis maxime tractabat Homerum, Hesiodum, Archilochum, ⁶⁾ Theognidem, Sapphonem, Anacreontem, Pindarum, Euripidem praeter ceteros tragicos, Aristophanem, Menandrum; inter Alexandrinos praecipue Theocritum et Apollonium Rhodium; recentiores scriptores, ut elegiacos poetas ⁷⁾ et *ὁμοτέχνους* cognitos ei fuisse vel ex argumento et aetatis propinquitate intelligitur.

Philostratum primus ex bibliothecarum latebris protraxit Aldus, cui minime licet exprobrare, quod non optimos exploravit codices, sed lectu facillimos; iniquo autem casu factum, ut in omnibus hujus scriptoris operibus corruptissimis libris uteretur. Sequentibus illum editoribus relinquebatur addere, quae necessario omiserat tot veterum auctorum sospitator. Morellii in hoc genere merita exposuimus Pr. V. Ap. p. XIV, ad cetera opera non multum contulit, passim autem foedis mendis textum ab Aldo et Junta satis accurate expressum inquinavit. Post Morellium complures VV. DD. exstiterunt, qui meliora meditarentur, Salmasius, ⁸⁾ Graevius, ⁹⁾ Mühlis ¹⁰⁾ et, cujus consilium exitu caruisse magnopere dolemus, R. Bentleius. ¹¹⁾ Ante illos jam J. Kimedoncius, ¹²⁾ praecocis ingenii puer et Elias Putschius ¹³⁾ idem moliti erant. Tandem

¹⁾ Vide laudes Hippiae 210, 12. Critiae 213, 17. Isocratis 214, 19. Isaei 218, 12. Dionysii 223, 7. Lolliani 225, 21. Marci 226, 5. Herodis 243, 33. Procli 263, 24. Antipatri 265, 12. Philisci 272, 29. Aspasii 275, 2; reprehensiones Poli 210, 25. Philagri 251, 15. Adriani 257, 4. Vari 271, 18.

²⁾ Singulae complura exempla praebent paginae.

³⁾ Locos, quibus utitur, indicavi in Notis; ubi eos adhibuerit, docet Index III.

⁴⁾ Quod quidem ex tota Aeschinis vita (215, 4) concluderim.

⁵⁾ cf. 214, 23.

⁶⁾ 271, 11 Archilochus vocatur *πνεῦμα σοφιστῶν*.

⁷⁾ cf. Pr. Epp. III.

⁸⁾ Salmasius apparatus certe editionis congestit adjutus a Grutero. Multas notas margini Morellianae adscriptas praecipue in V. S. Bentleius in suum exemplar transtulit. cf. Praef. V. S. ed. pecul. XI.

⁹⁾ De Graevio vide Fabric. V, 556.

¹⁰⁾ De Mühlis ibid.

¹¹⁾ Bentleii merita in Philostratum indicavimus Pr. V. A. XV. Cur consilium edendi scriptoris missum fecerit, edocemur litteris ejus ad Graevium editis nuper a C. Burneio, ac Tr. Friedemann. p. 91.

¹²⁾ Obiit a. 1597 septemdecim annos natus. Mortem luget Gruterus ad Utenhovium, cf. Theophylactus Simoc. ed. a Boissonado XXXIII. — Notas nonnullas ejus ad Epistolas edidi ex cod. Harlejano. cf. Pr. Epp. IV, V.

¹³⁾ Putschium cogitasse de editione Philostrati intelligitur ex G. Jungermanni epistola, in qua haec inveniuntur: »De Philostrati editione an cogitatis? scribe, nam hic plura auxilia. Habeo enim apud me a Grutero Philostrati Icones, *Ἡρωικά, Βίους σοφιστῶν*, item Philostrati Junioris *εἰκόνας*, omnia olim edita Venetiis Graece in 8vo. Habeo denique doctissimi juvenis Kimedoncii versionem horum librorum, ut et Philostrati epistolas ex MSS. Palatinis auctiores, et in omnia haec notas copiosas Kimedoncii, quas morte praeventus edere non potuit.«

contigit Oleario absolvere opus abs tam multis frustra inceptum. Quomodo negotium suum administraverit, ex singulis prooemiis cognoscitur: pessimus fuit criticus, non contemnendus exegeta, si ipsius essent, quae aliunde fluxisse probabilis est suspicio.¹⁾ Primus in haec capita, quibus vulgo utimur, digessit V. Ap. V. S. et Heroic. qua opera evoluturis hunc scriptorem melius consuluit quam lecturis, saepissime enim conjunxit separanda, divellit conjuncta, idque aliquoties tam inscite, ut constructio violetur et intercidatur nexus sententiae.²⁾ Porro si reputes orthographiam crebro neglectam et interpunctionem singulis in versibus vitiosam, vel recognituro tantum affatim laboris relictum intelliges.

Philostratus Junior suo jure avum comitatur; ceteros scriptores huic volumini inclusos minus propter similitudinem aliquam argumenti et stili, quam quia inveteratam conjunctionem solvere nolui, retineo. Quid de singulis statuendum duxerim, satis est significatum in Prooemiis V. Ap. et Callistrati.

¹⁾ cf. Jac. Praef. ad Im. XLVII, 24.

²⁾ cf. 58, 6. 62, 7. 69, 18. 83, 31. 86, 23. 108, 31. 119, 19. 131, 12. 132, 20. 144, 17. 33. 146, 3. 147, 35. 151, 17. 167, 8. 171, 10. 14. 203, 27. 204, 4. 206, 18. 25. 207, 6. 12, 23. 208, 15. 209, 27. 212, 25. 214, 16. 215, 21. 223, 17. 229, 29. 230, 17. 231, 23. 233, 20. 234, 1. 20. 237, 7. 20. 239, 15. 240, 1. 243, 18. 247, 14. 249, 30. 251, 15. 252, 26. 257, 28. 264, 8. 272, 28. 275, 11. 294, 24. 308, 4. 310, 14. 311, 22. 312, 11. 314, 4. 315, 11. 318, 4. 15. 319, 25. 321, 17. 322, 1. 11. 328, 1. 329, 14. 330, 19.